

تکلیف جنین حاصل از رابطه خارج از ازدواج

Photo: saragolfart/depositphotos.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

سوال:

با سلام خدمت شما.

من از طرف دختر خاله‌ام سوال داشتم. دختر خاله من الان ۷۲ سال دارد. ایشان در ۰۲ سالگی با فشار و اصرار پدر و مادرش ازدواج کرد اما به دلیل مشکلات زیادی که داشتند، طلاق گرفت. به دلیل اینکه ما در یک شهرستان کوچک زندگی می‌کردیم و خیلی حرف و حدیث پشت سر دختر خاله‌ام در می‌آمد، ایشان به تهران رفت و در آنجا ساکن شد و در یک کارگاه خیاطی هم مشغول کار شد.

یک سال پیش او با یک آقای آشنا شد و این آقا به ایشان قول ازدواج داد اما عقد را به بهانه‌های مختلف به تعویق انداخت.

حالا دختر خاله‌ام از این آقا باردار شده اما این آقا باز حاضر به عقد کردن او نیست و می‌گوید مشکلی نیست و بعد از متولد شدن بچه هم امکان عقد کردن وجود دارد. البته بعضی وقت‌ها هم می‌گوید که جنین را سقط کنیم.

من خودم هم با این آقا صحبت کرده‌ام و احساس می‌کنم تعادل روانی ندارد. الان چهار ماه است دخترخاله‌ام باردار است و به خاطر اینکه کسی متوجه نشود، کارش را هم رها کرده و از خانه بیرون نمی‌رود. من در تهران دانشجوی هستم و فقط من از این موضوع باخبرم. یعنی اگر خانواده بفهمند حتی ممکن است دخترخاله‌ام را بکشند. من از شما راهنمایی می‌خواهم. سوال این است که آیا می‌شود این آقا را طوری به عقد کردن مجبور کرد؟

جواب:

با سلام!

بر اساس قانون مدنی ایران وعده ازدواج الزام‌آور نیست و نمی‌توان کسی را که وعده داده به ازدواج مجبور کرد. بنابراین دخترخاله شما نمی‌تواند با اقدام قضایی الزام ایشان به عقد را بخواهد حتی اگر بچه متولد بشود و حتی اگر آقا قبول کند که بچه برای اوست.

[عضو کانال تلگرام خانه امن بشوید.](#)

سوال:

اگر بچه متولد بشود وضعیتش چه‌طور می‌شود؟ یعنی مسائل شناسنامه گرفتن و...؟

جواب:

بر اساس ماده ۷۶۱۱ قانون مدنی ایران، « طفل متولد از زنا ملحق به زانی نمی‌شود.»

حکم ماده ۷۶۱۱ اما مورد اختلاف فقها و حقوقدانان قرار گرفته بود و این اختلاف نظرها در رویه قضایی نیز منعکس شده بود به طوری که سال‌ها کودکان متولد شده از یک رابطه غیر نکاح، ناعادلانه از بسیاری از حقوق خود محروم می‌شدند اما خوشبختانه هیات عمومی دیوان عالی کشور در مقام پایان دادن به این اختلافات، در یکی از آراء وحدت رویه خود تفسیر مضیقی از این ماده ارائه داده که این تفسیر تا حد قابل توجهی مشکلات کودکان خارج از نکاح را برطرف کرده است.

در پرونده موضوع این رای وحدت رویه که به دلیل اختلاف نظر در صدور شناسنامه برای اطفال خارج از نکاح صادر شده است، دیوان عالی از لحاظ حق و تکلیف تفاوتی ما بین کودکان مشروع و نامشروع قائل نشده است، به جز در مورد توارث.

بر اساس رای وحدت رویه شماره ۷۱۶ مورخ ۳/۴/۶۷۳۱، « به موجب بند الف ماده یک قانون ثبت احوال مصوب سال ۵۵۳۱، یکی از وظایف سازمان ثبت احوال ثبت ولادت و صدور شناسنامه است و مقنن در این مورد بین اطفال متولد از رابطه مشروع و نامشروع تفاوتی

قائل نشده است و تبصره ماده ۶۱ و ماده ۷۱ قانون مذکور نسبت به مواردی که ازدواج پدر و مادر به ثبت نرسیده باشد و اتفاق در اعلام ولادت و صدور شناسنامه نباشد یا اینکه ابوبین طفل نامعلوم باشد تعیین تکلیف کرده است، لیکن در مواردی که طفل ناشی از زنا باشد و زانی اقدام به اخذ شناسنامه ننماید، با استفاده از عموومات و اطلاق مواد یاد شده و مسأله ۳ و مسأله ۷۴ از موازین قضایی از دیدگاه حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه، زانی پدر عرفی طفل تلقی و نتیجه کلیه تکالیف مربوط به پدر از جمله اخذ شناسنامه بر عهده او می‌باشد و حسب ماده ۴۸۸ قانون مدنی، صرفاً موضوع توارث بین آنها منتفی است.»

یعنی اگر بچه متولد بشود، امکان اخذ شناسنامه حتی به نام خانوادگی مادر وجود دارد اما به هر حال اگر پدرش بچه را قبول نکند و تعلق آن را به خود انکار کند، در این صورت مادر بچه باید دعوی اثبات نسب مطرح کند. در این صورت دادگاه مساله را برای آزمایش دی.ان.ای به پزشکی قانونی ارسال می‌کند و بعد رای به نسبت می‌دهد. توجه کنید که در هر صورت مشکلاتی برای فرزندان که خارج از ازدواج متولد می‌شوند، وجود دارد.

بیشتر بخوانید:

[ترک طولانی مدت خانه و اثر آن بر حقوق زن](#)

[بدرفتاری با «همسر موقت» چه حکمی دارد؟](#)

[به بهانه‌های مختلف نمی‌گذارد بچه‌دار شویم](#)

سوال:

به نظر شما اگر جنین سقط شود بهتر نیست؟ آیا امکان اینکه قانونی این کار انجام شود وجود دارد؟

جواب:

عرض شود که ما نمی‌توانیم در این مورد توصیه‌ای داشته باشیم و پیشنهاد سقط جنین را بدهیم اما از لحاظ حقوقی سقط جنین فقط در موارد خاصی که جان مادر یا کودک در خطر است با تشخیص پزشکی قانونی و حکم دادگاه امکان‌پذیر است. یعنی دخترخاله شما به هیچ وجه نمی‌تواند به صورت قانونی اقدام به سقط جنین کند.

سوال:

اگر جنین را سقط کنیم می‌توانیم علیه این آقا شکایت کنیم؟

جواب:

متأسفانه در حقوق ایران چنین امکانی پیش‌بینی نشده است. البته شکایت در قالب زنا امکان‌پذیر است اما چون دخترخاله شما با رضایت خودش اقدام به رابطه جنسی کرده است، در صورت شکایت خودش هم با مشکل مواجه خواهد شد. ضمن اینکه صرف بچه‌دار شدن در حقوق ایران زنا را اثبات نمی‌کند.

به طور کلی شکایت کردن در قالب زنا پیشنهاد نمی‌شود.